

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN FAKÜLTELERE GÖRE KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırma, İstanbul Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi (HAYEF) ve Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi (FNHF) öğrencilerinin kişilik özellikleri ile sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bunun için, Goldberg (1990) tarafından Uluslararası Kişilik Envanter Havuzu projesi kapsamında geliştirilen, Beş Faktörlü Kişilik Envanteri ve Akça (1998) tarafından geliştirilen Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II kullanılmıştır. Tüm öğrencilerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarına bakıldığında, en yüksek değerini Sağlık Sorumluluğunda ($2,886 \pm 0,463$), en düşük ise Kişilerarası İlişkilerde ($2,254 \pm 0,477$) bulunmuştur. Beş Faktörlü Kişilik Özellikleri açısından bakıldığında ise, en yüksek puanın $3,299 \pm 0,551$ ile Dışa Dönüklükten, en düşük puanı da $2,819 \pm 0,924$ ile Gelişime açıklıktan aldıkları görülmüştür ($p < 0,01$).

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı Yaşam Biçimi, Sağlığın Geliştirilmesi, Kişilik Özelliği, fiziksel Aktivite.

Investigation Of Personality Traits And Healthy Lifestyle Behaviors Of Istanbul University Students According To Faculties

ABSTRACT

The aim of this study is to determine whether there is a significant connection between the personalities and life styles of the students at the Istanbul University - Department of Physical Education and Sports High School Sports Management and Coaching (PES), Hasan Ali Yücel Faculty of Education (HAYEF) and the Florence Nightingale School of Nursing (FNHF).

To collect data, we have used two scales in our research. The first one is five-factor personality traits scale. This scale was adapted into Turkish in 2002 by Somer. Somer (1998) has identified this study, carried out on a sample of adults, as representative of 235 adjectives of personality traits in Turkish language. It has been found that the adjectives selected by using the first order analysis are represented in five basic factor size. The second scale, Healthy Lifestyle Behaviors Scales is developed by Walker et al. This scale was re-adapted to Turkish, revised and renamed as Healthy Lifestyle Behaviors Scale-II by Esin and Akca. The scale consists of 52 substances and six factors. These are health responsibility, physical activity, nutrition, spiritual growth, interpersonal relations, and stress management.

The data collected for the purpose of this study is analyzed using the package program called "SPSS 15.0 Statistical Package For The Social Sciences". During the data analysis, arithmetic mean, standard deviation, t-test were used. Significance of "0.05" level has been recognized for the collected data.

Based on the Healthy Lifestyle Behaviors scale, we have observed that physical activity is the lowest rating among all the groups. There has not been founded a personality trait that affects students' physical activity states. The highest score has been found to belong to students' spiritual developments and interpersonal communications.

As a result of this research, we have founded that students' personality traits have been affective on the development of healthy lifestyle behaviors.

Key Words: Healthy Lifestyle, Health Promotion, Five-Factor Model of Personality Questionnaire, Physical Activity.

M. Öztürk*
H.B. Ataman Yancı*
A. Türksoy*
E. Yıldız. **

*Beden Eğitimi ve Spor
Anabilim Dalı

**Beden Eğitimi ve Spor
Anabilim Dalı

GİRİŞ

Kişilik psikolojisi ile ilgilenen araştırmacılar evrensel düzeyde Beş Faktör Kişilik Modeli etrafında büyük ölçüde uzlaşmaya varmış görülmektedirler (Saucier, Hampson, Goldberg, 2000, Saucier ve Goldberg, 1996, Somer ve Goldberg, 1999). Dil hipotezi ve kişilik envanterlerinin faktör analizleri sonucunda bazı farklı adlandırmalar olmakla birlikte, bu beş büyük faktör etrafında kişiliğin gruplandırılması yapılmıştır (Saucier ve ark. 2000, Goldberg, 1990, 1993). Kişiliğin belirlenmesine yönelik bu çalışmalar Ülkemizde de yapılmış ve ölçekler geliştirilmiştir (Selengil, 2004; Somer ve Goldberg, 1999).

Beş faktör modeli, öncelikle yetişkin örneklem için geliştirilmiş, ancak modelin evrensel olarak geniş miktarlarda kabul görmesi sonrasında ergen ve çocuklar için de beş faktör modelini içeren pek çok araştırma yapılmıştır (De Fruyt, 2009). Çocuklar için yapılan çalışmalarda, ebeveyn, öğretmen ve akran değerlendirmeleri dikkate alınarak yapılan beş faktör modelinin yetişkin kişilik yapılarıyla büyük bir uyumun geçerliliği gösterdiği bulunmuştur (Hendriks, 2008).

Bu Faktörleri, Saucier ve ark. 2000, Goldberg, 1990, 1993, I. Dışadönüklük (Extraversion), II. Yumuşak Başlılık (Agreeableness), III: Özdenetim/Sorumluluk (Conscientiousness), IV. Duygusal Denge (Neuroticism/Emotional Stability) ve V. Deneyime Açıklık (Openness to Change / Intellect). Beş faktörlü kişilik modeli, geniş bir yelpazede yer alan kişilik yapılarını beş alt faktöre dayandırarak genel bir tanımlama sağlama-sıyla, farklı yönelimlere sahip araştırmacılar arasındaki iletişimi kolaylaştırmış, kişilik özellikleriyle davranışlar arasındaki ilişkilerin sistematik bir biçimde incelenmesine olanak sağlamıştır.

Bilindiği gibi, sağlığı belirleyen önemli faktörlerden biri, kişilerin yaşam biçimleridir (Bahar, 2008). Bu nedenle, sağlığı koruma girişimlerinde, bireylerin sağlık davranışlarının da kültürlerine uygun geçerli ve güvenilir araçlarla değerlendirilmesi gerekmektedir. Sağlığın geliştirilmesi, bireyin kendi sağlığını geliştirme ve kendi sağlığı üzerindeki kontrolünü artırma gücünü kazanması olarak tanımlanmıştır. Hastalıklardan korunmada, erken tanıda bulunmada ve sağlığın sürdürülmesinde sağlığı geliştirici davranışların kullanılması temeldir (Owens 2006).

Sağlığı Geliştirme Yaşam Stili ölçüm aracı, Pender'in sağlığı geliştirme modeline dayandırılarak bireylerin sağlığı geliştirme davranışlarını ölçmek için Walker ve ark. (1987) tarafından geliştirilmiştir. Kişilerin, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarını ölçmek üzere anneler (Black, 2004), yaşlı kadınlar (Craft, 1998), kronik hastalığı olanlar (Grey, 2004; Salyer, 2001; Satio, 2004), öğrenciler (Choi Hui 2002; Carlson 2000), işçiler (Bagwell 1999; Beser, 2007) olmak üzere bir çok ölçek geliştirilmiştir. Ayrıca Pender (1992), sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını manevi gelişim, sağlık sorumluluğu, egzersiz, beslenme, kişilerarası ilişkiler ve stres yönetimi olarak altı alt başlıkta toplamıştır.

Ayrıca, kişilikle ilgili olarak yapılan çalışmalarda çatışma yaklaşımları (Basım, 2009), kültürlerarası yaklaşımlar (Gümü, 2009), internet bağımlılığı (Köse, 2012), öznel iyi oluş (Doğan, 2013), ergen örneklerde (Korkmaz, 2013) ve sporcudan ve erkeklerde (Tatar, 2009) çalışmalar yapılmıştır.

Bu literatür taramasından hareketle biz, İstanbul Üniversitesi'nin değişik fakültelerinde ve özellikle Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğrencilerin kişilik özellikleri ile

sağlıklı yaşam davranışlarını araştırmayı amaçladık. Ayrıca araştırmamızı, İstanbul Üniversitesi'nin Beden Eğitimi Spor yüksekokulu, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi ve Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi öğrencileriyle sınırladık.

Yapılan bu çalışmayla, öğrencilerin kişilik özelliklerinin ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının analizini yapmayı ve varsa kişilik özellikleriyle sağlıklı yaşam biçimi davranışları arasındaki ilişkileri bulmayı planladık. Sağlığı geliştirici davranışların üniversite eğitimi sırasında şekillenmeye devam ettiği göz önüne alındığında, bulgularımızın, öğrencilerin sağlığı geliştirme davranışlarının iyileştirilmesi açısından farkındalık yaratacağı, ilgili fakülteleri ve üniversite yönetimini harekete geçireceği ve bu konuda programlar ve projeler üretilebileceğini düşündük.

GEREÇ VE YÖNTEM

İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin, hem sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkileri belirlemek, hem de bu davranışlarının fakültelerine göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma tarama modeline göre yapılmıştır. Araştırmada, İstanbul Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu'ndan (BESYO) 80, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi'nden (HAYEF) 50 ve Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi'nden de (FNHF) 50 olmak üzere toplam 180 gönüllü öğrenci yer almıştır.

Öğrencilerin kişilik özelliklerini belirlemek üzere, Goldberg tarafından Uluslararası Kişilik Envanteri Havuzu projesi kapsamında geliştirilen, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan ölçek kullanılmıştır (Goldenberg, 1990). Ölçek, beşli Liker tipi olup 50 soru bulunmaktadır. Bu elli soru ile ayrıca kişilerin Dışa Dönüklük (DD), Uyumluluk (Uy), Duygusal Denge (DDen), Öz Disiplin (ÖD) ve Gelişime Açıklık (GA) özellikleri de değerlendirilebilmektedir.

Öğrencilerin, yaşam biçimini belirlemek üzere de, Walker ve arkadaşları tarafından geliştirilen, 1996 yılında yeniden revize edilen, Türkiye'de geçerliliği ve güvenilirliği Akça (1998) tarafından yapılan Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği-II (SYBDÖ) kullanılmıştır. Dörtlü Likert tipi olan ölçek 52 sorudan oluşmakta ve ayrıca bireylerin Sağlık Sorumluluğunu (SS), Fiziksel Aktivitesini (FA), Beslenme Davranışlarını (BD), Manevi Gelişimini (MG), Kişilerarası İlişkilerini (KAİ) ve Stres Yönetimini (SY) ölçmektedir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda toplanan veriler, fakülteler arasındaki karşılaştırmaların analizinde ANOVA testi kullanılmıştır. Farklı iki anket sonuçlarının karşılaştırılmasında da korelasyon analizleri yapılmıştır. Elde edilen veriler için anlamlılık "0,05" düzeyinde kabul edilerek değerlendirilmiştir.

BULGULAR

İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin, sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile kişilik özelliklerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi'nin Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu (BESYO), Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi (HAYEF) ve Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi (FNHF) öğrencilerinin kişilik özellikleri (KÖ) ile sağlıklı yaşam biçimi davranışları (SYBD) incelenmiştir. Elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir. Öğrencilerin SYBD ve KÖ için yapılan değerlendirmelerinde, diğer araştırma sonuçlarıyla karşılaştırılması için, her bir soru için verilen puanların ortalamaları kullanılmıştır.

Tablo 1'de, araştırmaya katılan tüm öğrencilerin, Sağlıklı Yaşama Biçimi Davranışları (SYBD) ile Kişilik Özelliklerinin ortalamaya değerleri verilmiştir. Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranış Ölçeği (SYBDÖ) ile yapılan ölçümler sonrasında, SYBD alt başlıkları Toplam Puan Ortalaması (TPO) yanında, Sağlık Sorumluluğu (SS), Fiziksel Aktivite (FA), Beslenme Alışkanlığı (BA), Manevi Gelişim (MG), Kişilerarası İlişkiler (KAİ) ve Stres Yönetimi (SY) de ortalamaları verilmiştir. Öğrencilerin kişilik özelliklerini belirlemek üzere de, Beş Faktörlü Kişilik Envanteri (BFKE) kullanılmış ve kişilikle ilgili Kişilik Toplam Puan Ortalaması (KTPO), Dışa Dönüklük (DDön), Uyumluluk (Uy), Duygusal Denge (DDen), Öz Disiplin (ÖD) ve Gelişime Açıklık (GA) ortalamaları verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sağlıklı Yaşama Biçimi Davranışları ile Kişilik Ölçüm Sonuçlarının Ortalamaları.

		N	Ort.	Std. Sapma	En Az	En Çok
Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları	Toplam Puan Ortalaması	180	2,592	,340	1,77	3,60
	Sağlık Sorumluluğu	180	2,886	,463	1,67	3,89
	Fiziksel Aktivite	180	2,287	,445	1,13	3,88
	Beslenme Alışkanlığı	180	2,604	,459	1,56	3,56
	Manevi Gelişim	180	2,435	,504	1,44	3,89
	Kişilerarası İletişim	180	2,254	,477	1,22	5,78
	Stres Yönetimi	180	2,352	,507	1,13	3,75
Kişilik Ölçümleri	Toplam Puan Ortalaması	180	3,105	,202	2,54	3,64
	Dışa Dönüklük	180	3,299	,551	1,57	4,71
	Uyumluluk	180	3,501	,666	1,50	5,00
	Duygusal Denge	180	3,120	,718	1,00	4,67
	Öz Disiplin	180	3,120	,718	1,00	4,67
	Gelişime Açıklık	180	2,819	,924	1,00	5,00

SYBD ile elde edilen bu değerlere göre, öğrencilerin en iyi yaşam davranışı 2,886±0,463 ortalamayla SS alt başlığında, en düşük ise 2,254±0,477 puanla KAİ de olduğu görülmüştür. BFKE ile elde edilen değerlere göre ise, en yüksek puan 3,299±0,551 ile DDön, en düşük puanı da 2,819±0,924 ile GA alındığı görülmüştür. Bu farklılıklar istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0,01$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin, SYBDÖ ne göre elde edilen ortalamaları arasında fark olup olmadığını belirlemek üzere yapılan istatistiki analiz (ANOVA) sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sağlıklı Yaşama Biçimi Davranışları Ölçeğine verilen yanıtların okunulan bölüme göre karşılaştırılması

Sağlıklı Yaşam Biçimi	Karşılaştırılan Okulları Puan Ortalamaları	Ort. farkı	Std. Hata	p	Sonuç
Toplam Puan Ortalaması	BESYO 2,644 HAYEF 2,605 FNHF 2,495 BESYO 2,644	0,039 0,110 -,148(*)	0,061 0,067 0,061	0,522 0,104 0,015	Benzer Benzer Farklı
	BESYO 2,360 HAYEF 2,282 FNHF 2,173 BESYO 2,360	0,078 0,109 -,187(*)	0,079 0,088 0,079	0,328 0,215 0,019	Benzer Benzer Benzer
	BESYO 2,583 HAYEF 2,391 FNHF 2,242 BESYO 2,583	-,192(*) 0,149 -,340(*)	0,088 0,097 0,088	0,030 0,128 0,000	Benzer Benzer Farklı
Stres Yönetimi	BESYO 2,449 HAYEF 2,393 FNHF 2,156 BESYO 2,449	0,057 -,237(*) -,294(*)	0,089 0,099 0,089	0,526 0,018 0,001	Benzer Farklı Farklı

Tablo 2 de, sadece fakülteler arasında farklılık gösteren SYBD verilmiş, benzer olanları tabloya koymaya gerek duyulmamıştır. Buna göre;

SYBDÖ göre tüm soruların ortalamasından oluşan ve kişinin genel anlamda Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışını (SYBD) belirleyen toplam puan ortalaması ile Fiziksel Aktivite Davranışının (FAD), sadece FNHF ile BESYO arasında farklı olduğu görülmüştür. Buna göre, BESYO öğrencilerinin 2,644±0,347, HAYEF öğrencilerinin 2,495±0,316 olan SYBD ortalamasından anlamlı düzeyde fazla olduğu görülmüştür ($p<0,01$).

Bunun yanında, Manevi Gelişim Davranışının (MGD), hem BESYO-HAYEF, hem de BESYO-FNHF öğrencileri arasında anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur. Bu farklılıklarda, BESYO öğrencilerinin 2,583±0,488 olan ortalamasının, hem HAYEF öğrencilerinin 2,391±0,451 olan ortalamasından, hem de FNHF öğrencilerinin 2,242±0,516 olan ortalamalarından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu bulunmuştur ($p<0,01$).

Stres Yönetimi Davranışlarına (SYD) bakıldığında ise, HAYEF öğrencilerinin 2,393±0,554 olan ortalamasının, FNHF öğrencilerinin 2,156±0,435 olan ortalamasından; BESYO öğrencilerinin 2,449±0,489 olan ortalamasının, FNHF öğrencilerinin 2,156±0,435 olan ortalamasından anlamlı düzeyde daha fazla olduğu görülmüştür ($p<0,01$). BESYO-HAYEF öğrencilerinin SYD ise anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Fakültelere göre öğrencilerin Sağlık Sorumluluğu Davranışları (SSD), Beslenme Davranışı (BD) ve Kişilerarası İlişki Davranışları (KİD) arasında ise anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

İÜ öğrencilerin fakültelerine göre Beş Faktörlü Kişilik Envanteri (BFKE) ölçüm ortalamaları arasındaki farkları belirlemek üzere yapılan analiz (ANOVA) sonuçları Tablo 3'de verilmiştir. İstatistik analizler sonunda, öğrencilerin, fakültelere göre farklılık göstermeyen kişilik özelliklerine tabloda yer verilmiştir.

Tablo 3. Kişilik Modelleri ve Bölümler Arasındaki Fark.

Kişilik Özellikleri	Karşılaştırılan Okulları Puan Ortalamaları	Ort. farkı	Std. Hata	p	Sonuç
Duygusal Denge	BESYO 2,820 HAYEF 3,007 FNHF 3,046 BESYO 2,820	-0,186 -0,039 0,226(*)	0,108 0,120 0,108	0,085 0,742 0,038	Benzer Benzer Farklı

Tablo değerlerine göre, İstanbul Üniversitesinin BESYO, HAYEF ve FNHF öğrencilerine uygulanan BFKE sonuçlarına bakıldığında, sadece BESYO öğrencilerinin 2,820±0,637, FNHF öğrencilerinin de 3,046±0,583 olan Duygusal Dengelerinin (DDen) anlamlı düzeyde farklı olduğu görülmüştür. Diğer kişilik değerlendirmelerinde, fakülte öğrencileri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür ($p<0,01$). Buna göre, FNHF öğrencilerinin, BESYO öğrencilerine göre daha yüksek bir Duygusal Dengeye sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 5 de, öğrencilerin, Kişilik Özellikleri ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları arasındaki anlamlı ilişkiler verilmiştir. Anlamlı bulunmayan ilişkiler tabloda gösterilmemiştir ($\leq 0,05$).

Tablo 4. Sağlıklı Yaşama Biçimi Davranışı ile Kişilik Özellikleri Arasında Bulunan Anlamlı İlişkiler.

		Kişilik Özellikleri			
		Uyumluluk	Duygusal Denge	Gelişime Açıklık	
Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları	Sağlıklı Yaşam Biçimi Toplam Puanı	r	0,140	,191*	-0,098
		p	0,060	0,010	0,190
		N	180	180	180
	Sağlık Sorumluluğu	r	,225**	0,005	-0,025
		p	0,002	0,945	0,736
		N	180	180	180
	Manevi Gelişim	r	0,071	,290**	-,150*
		p	0,342	0,000	0,045
		N	180	180	180
	Kişilerarası İletişim	r	0,096	,216**	-0,108
		p	0,199	0,004	0,150
		N	180	180	180

r = ** p<0.001 olduğunu, * p<0.05 olduğunu (2 kuyruklu-yönlü) göstermektedir.

Tüm öğrencilerin SYBD ile KÖ arasında anlamlı bulunan ilişkilere göre: Öğrencilerin Sağlık Sorumluluğu ile Uyumluluğu; Duygusal Dengesi ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışı, Manevi Gelişim ve Kişilerarası İlişkiler ve ayrıca, Duygusal Gelişime Açıklık ile Manevi Gelişim arasında doğrusal anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Kişilik Özelliklerinin diğer alt başlıkları arasında ise anlamlı ilişkiler bulunmamıştır (p<0,05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin, sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile kişilik özelliklerini fakülte ve yüksek okul bazında incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada, öğrencilerin kişilik özellikleri ve yaşam tarzları anketlerle belirlenmiştir. Bu ölçümler sonunda, öncelikle öğrencilerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları (SYBD) ve Kişilik Özelliklerinin (KÖ) fakülte/yüksekokullara göre değişip değişmediğine, daha sonra da öğrencilerin kişilik özellikleriyle yaşam biçimi davranışları arasındaki ilişkilere bakılmıştır.

Öğrencilerin, SYBD içinde yer alan Sağlık Sorumluluğu (SS), Fiziksel Aktivite (FA), Beslenme Alışkanlığı (BA), Manevi Gelişim (MG), Kişilerarası İlişkiler (KAİ) ve Stres Yönetiminden oluşan alt başlıklarının sonuçlarına baktığımızda, en yüksek puanın 2,886±0,463 ile SS alt başlığından, en düşük puanın ise 2,254±0,477 ile KAİ den elde edildiği görülmüştür. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0,01). Tüm öğrencilerin SYBD ortalaması ise orta düzeyde bulunmuştur (2,592±0,340). Beden eğitimi öğretmenleri üzerinde yapılan bir çalışmada bu değer 2,802±0,298 olarak bulunmuştur (Kafkas, 2012). Ülkemizde yapılan diğer benzer çalışmalarda bulunan değerler ise sırasıyla 2,348±0,381 (Altun, 2002), üniversite öğrencilerinde yapılan çalışmada 2,421±0,335 (Karadeniz, 2008), 2,260±0,329 (Pasinlioğlu, 1998), 2,587±0,344 (Tokuç, 2007) olarak bulunmuştur. Sakarya Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılan bir diğer ça-

lışmada ise, fakültele göre SYBD ölçülmüştür. Buna göre, Sağlık Yüksekokulunda 2,511±0,386, Teknik Eğitim Fakültesinde 2,407±0,383, Mühendislik Fakültesinde 2,498±0,359 ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde 2,453±0,397 olarak bulunmuştur (Çakır, 2011). Görüldüğü gibi, tüm değerler bizim bulgularımıza benzerdir.

Öğrencilerin fakülte/yüksekokullarına göre SYBD arasında fark olup olmadığını belirlemek üzere yapılan analizler sonrasında (Tablo 2), FNHF öğrencilerine göre BESYO öğrencilerinin TPO, FA, MG ve SY davranışlarının anlamlı düzeyde daha gelişmiş olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan bu farkın, öğrencinin okumakta olduğu okuldan kaynaklanabileceği gibi, hemşirelik ve spor okumayı tercih eden öğrenci profilinden kaynaklanmış olabileceği düşünülebilir. Ancak, BESYO öğrencileri MG açısından HAYEF öğrencilerinden de anlamlı düzeyde daha iyi olduğu görülmektedir. Sakarya Üniversitesi öğrencilerinde yapılan çalışmada ise fark bulunmamıştır (Çınar, 2011).

Bu iki veri sonrasında, spor eğitiminin en azından, kişilerin manevi gelişimine daha fazla katkı yaptığı söylenebilir. Öğrencilerin SY değerlerindeki BESYO ile FNHF arasındaki farklılık, BESYO ile HAYEF arasında görülmezken, HAYEF ile FNHF arasında görülmektedir. Öğrencilerin SYBD alt başlıklarından BD ve KAİ ise tüm fakülte öğrencilerinde benzer bulunmuştur. Bu benzerlikler, belki de aldıkları eğitimleri gereğidir. Bilindiği gibi beslenme (BD), belki FNHF daha fazla önemli görülse de diğer fakültelerde de önemsenmektedir. Kişilerarası ilişkilerdeki (KAİ) benzerlik ise üç okulun da fazlasıyla önemsendiği bir konudur ve benzer olması bu nedenle olabilir.

Öğrencilerin Beş Faktörlü Kişilik Envanteri (BFKE) ile yapılan ölçümler sonrasında, öğrencilerin Kişilik Toplam Puan Ortalaması (KTPO), Dışa Dönüklük (DDön), Uyumluluk (Uy), Duygusal Denge (DDen), Öz Disiplin (ÖD) ve Gelişime Açıklık (GA) alt başlıklarının ortalamaları da verilmiştir. Ölçüm sonuçlarına göre tüm öğrencilerin KTPO 3,105±0,202, DDön 3,299±0,551, Uy 3,501±0,666, DDen 3,120±0,718, ÖD 3,120±0,718 ve GA 2,819±0,924 olarak bulunmuştur.

Finans sektöründe çalışanlara uygulanan NEO Beş Faktör Envanteriyle elde edilen değerlere göre KTPO 3,45, DDen 2,72, DDön 3,13, GA 3,61, Uy 3,77 ve ÖD 4,02 olarak bulunmuştur (Yelboğa, 2006). Türk ve ABD üniversite öğrencilerine uygulanan 44 soruluk Beş faktör kişilik ölçeği (John, 1991) sonuçlarına göre, DDen 3,01, DDön 3,65, GA 3,75, Uy 3,78 ve ÖD 3,47 olarak bulunmuştur. ABD üniversite öğrencilerinde ise bu değerler sırasıyla 2,95, 3,27, 3,54, 3,65 ve 3,59 olarak bulunmuştur (Gümüş, 2009).

Bizim çalışmamızda en yüksek değer olarak DDön (3,299) iken, diğer Türk üniversite öğrencilerinde 3,65, ABD üniversite öğrencilerinde 3,27 ve finans sektöründe çalışanlarda da 3,13 olarak bulunmuştur. Görüldüğü gibi sayısal olarak en düşük değer ABD öğrencilerindedir. Bizim çalışmamızda en düşük değer olarak GA (2,819) iken, diğer Türk üniversite öğrencilerinde 3,75, ABD üniversite öğrencilerinde 3,54 ve finans sektöründe çalışanlarda da 3,61 olarak bulunmuştur. Görüldüğü gibi burada, en düşük değer bizim çalışma sonuçlarımızdır.

Fakülte ortalamalarına bakıldığında, FNHF (3,046±0,583) öğrencilerinin BESYO (2,820±0,637) öğrencilerine göre sadece DDen açısından daha gelişmiş olduğu bulunmuştur (p<0,05). Belki de bu, FNHF öğrencilerinin, yapacakları işin türü ve me-

zun oldukları zaman iş garantisinin bir sonucu olabilir.

Yaptığımız çalışmada, fakültelere göre öğrencilerin SYBD arasındaki benzerlik ve farklılıklar dikkate değerdir. SYBD genel ortalamasında, Fiziksel Aktivitede, Manevi Gelişimde ve Stres Yönetiminde, BESYO öğrencilerinin ortalamalarının FNHF öğrencilerine göre daha iyi olduğu görülmektedir. Bunun yanında, BESYO öğrencilerinin Manevi Gelişim yönünden HAYEF öğrencilerinden iyi olduğu görülmektedir. Ayrıca, Stres Yönetiminde HAYEF öğrencilerinin FNHF öğrencilerine göre daha iyi olduğu görülmektedir. Bu farklar istatistiki açıdan anlamlıdır ($p < 0,05$).

Öğrencilerin fakültelerine göre kişilik özellikleri arasındaki farka baktığımızda ise, sadece Duygusal Denge açısından FNHF öğrencilerinin BESYO öğrencilerine göre daha iyi olduğu görülmektedir ($p < 0,05$).

KAYNAKÇA

- Altun, İ. (2002). Kocaeli'nde Yaşayan Halkın Sağlıkla İlgili Tutumlarına ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarına İlişkin Bir Çalışma. *Sağlık ve Toplum* 3 , 41-51.
- Bagwell M., H. B. (1999). Health conception and health promoting in blue collar workers: Program planning issues. *AAOJN*, 47(11) , 512-518.
- Bahar, Z. A. (2008). Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II'nin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *C.U. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 12, (1) , 1-7.
- Basım, H. Ç. (2009). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarıyla İlişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24 (63), , 20-34.
- Beşer A., B. Z. (2007). Health promoting behaviors and factors related to lifestyle among Turkish workers and occupational health nurses' responsibilities in their health promoting activities. *Industrial Health*, 45(1) , 151-159.
- Black C., F.-G. M. (2004). Adolescent mothers: resilience, family health work and health promoting practices. *Journal of Advanced Nursing*, 48(4) , 351-360.
- Carlson, E. (2000). A case study in translation methodology using the health promoting lifestyle profile II. *Public Health Nursing*, 17(1) , 61-70.
- Choi Hui, H. (2002). The health promoting lifestyles of undergraduate nurses in Hong Kong. *Journal of Professional Nursing*, 18(2) , 101-111.
- Craft BJ, G. C. (1998). The relationship of reciprocity to self health care in older women. *Journal of Women and Aging*, 10(2) , 35-47.
- Çınar, N. D. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları. *Üniversitelerarası Yükseköğretim Kongresi:Yeni Yönelişler ve Sorunlar*, (s. 2384-2389). İstanbul.
- De Fruyt, F. D. (2009). Assessing the universal structure of personality in early adolescence. *Assessment*, Vol.16, No.3 , 301-311.
- Doğan, T. (2013). Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Öznel İyi Oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14 (1) , 56-64.
- Goldberg, L. R. (1990). An alternative "Description of Personality": The big-five factor structure. *Journal of Personality and Social Psychology* 6 , 1216-1229.
- Goldberg, L. R. (1993). The structure of phenotypic per-

sonality traits. *American Psychologist* 48, 1 , 26-34.

- Goldenberg, L. (1999). The Curious Experiences Survey a revised version of the Dissociative Experiences Scale: Factor structure, reliability, and relations to demographic and personality variables. *Psychological Assessment*, 11 , 134-145.
- Grey M., B. D. (2004). Preliminary testing of a program to prevent type 2 diabetes among high risk youth. *Journal of School Health*, 74(1) , 10-15.
- Gümüüş, Ö. (2009). *Kültür, Değerler, Kişilik ve Siyasal İdeolojiler Arasındaki İlişkiler: Kültürler Arası Bir Karşılaştırma*. Ankara: Doktora Tezi.
- Hendriks, A. A. (2008). Assessing young adolescent personality with the five factor personality inventory. *Assessment*, Vol. 15, No. 3 , 304-316.
- Inceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- John, O. E. (1991). *The Big Five Inventory-Versions 4a and 54*. Berkeley. California: Institute of Personality and Social Research.
- Kafkas ME., A. K. (2012). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranış Düzeylerinin İncelenmesi. *DPUSS*, 32 (11) , 47-55.
- Karadeniz, G. U. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları. *TAF Preventive and Medicine Bulletin* 7, (6) , 45-56.
- Korkmaz, M. S. (2013). Ergen Örneklemde Beş Faktör Kişilik Envanteri'nin Cinsiyetlere Göre Ortalama ve Kovaryans Yapılarıyla Ölçme Eşdeğerliği. *Eğitim ve Bilim Cilt 38, Sayı 170* , 21-25.
- Köse, D. Ç. (2012). Hemşirelik Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Kişilik Özellikleri Ve Zaman Yönetimi İle İlişkisi. *SAUFBE Derg. Cilt: 16 Sayı: 3* , 227-233.
- Owens, L. (2006). *The Relationship of Health Locus of Control, Self Efficacy, Health Literacy and Health Promoting Behaviors in Older Adults*. A dissertation presented for the doctor of philosophy degree The University of Memphis.
- Pasinlioğlu, P. S. (1998). Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Sağlık Personelinin Sağlık Davranışları. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2(2) , 60-68.
- Pender NJ., B. V. (1992). Health promotion and disease prevention: Toward excellence in nursing practice and education. *Nursing Outlook*, 40(3) , 106-112.
- Salzer J, S. G. (2001). Lifestyle and health status in long-term cardiac transplant recipients. *Heart&Lung*, 30(6) , 445-457.
- Satio YA., P. C. (2004). Effects of multidisciplinary education on outcomes in patients with irritable bowel syndrome. *Clinical Gastroenterology and Hepatology*, 2(7) , 576-584.
- Saucier, G. &. (1996). The language of personality: Lexical perspectives on the fivefactor model. In J.S. Wiggins. (Ed.). *The five-factor model of personality: Theoretical Perspective*. New York: Guilford.
- Saucier, G. H. (2000). Cross-language studies of lexical personality factors. In S. E., Hampson, (Ed.). *Advances in Personality Psychology*. East Sussex.: Psychology Press Ltd.

- 32.** Somer, O. (1999). The structure of Turkish trait descriptive adjectives. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(3) , 431-450.
- 33.** Tatar, A. (2009). Beş Faktör Kişilik Modeline Dayalı Olarak Sporcu Kadın ve Erkeklerin Kişilik Profillerinin Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20 (2) , , 70-79.
- 34.** Tokuç, B. U. (2007). Edirne Merkez İlçe İlköğretim Okullarında Çalışan Öğretmenlerde Sağlığı Geliştirici Davranışlar. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni* , 10-16.
- 35.** Walker SN., S. K. (1987). The Health Promoting Lifestyle Profile development and psychometric characteristics. *Nursing Research*, 36(2) , 76-80.
- 36.** Yelboğa, A. (2006). Kişilik Özellikleri ve İş Performansı. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi* , 196-211.